

VESZPRÉMMEGYEI ÚJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.
Lekteszek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapból 16 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hetfőn a lapok
az utcán is árusíthatnak.

Jobbra-balra.

Gróf Károlyi Mihály Cegléden a föld-
osztásról beszélt. Hát ez szép. Mert neki is
van ám sok fölösztani való földje. No nem
egyéért hanem az elérhető legmagasabb áron,
parcellázás útján. Rendben van. Senki sem
kívánhatja és nem is kívánja másként. Ellen-
ben igaz az, hogy ez nem áldozat, hanem a
vagyon tökéjének formacseréje és a jövede-
lem fokozása, mert a latifundium nem kama-
toz úgy mint a pénzüke. Nem is számítva a
földéhes nép áldásait. Az volna tehát áldo-
zat, ha nem tenné. Mi mégis azt hisszük,
hogy Károlyi meghozza ezt az áldozatot és
nem oszt földet. Az ellenkezőt mi csak akkor
hinnénk el, ha látnánk, akkor se egészen.

A ceglédi mandátum.

Tehát gróf Károlyi Mihályt fog-
ják Cegléden megválasztani Károlyi
Mihályt, akinek már van mandátuma.
Minélfogva, miután két galléros köpö-
nyeget, dupla mandátumot nem visel-
het, az egyikről le kell mondania.
Megválasztják, egy újabb választás iz-
galmaikat és esélyeit provokálva most,
amikor már csak aránylag rövid idő
választ el attól, hogy a bizalmukkal az
általános választásoknál ilyen kompli-
kációk előidézése nélkül megtisztel-
hessék,

Megvalljuk, mi ezt különösnek
találjuk. És nem látjuk igazolva még
a pártpolitikai érdek követelményei ál-
tal sem. Mert ugyanis az ilyen manő-
verre csak olyan helyen van szükség,
ahol a párt győzedelme csak annak
az egy bizonyos embernek a nevével
biztosítható, aki már máshol képviselő.

Ez az eset azonban Cegléden
nem fordul elő. Ott a 48-as függet-
lenségi zászlót bukás egyáltalán nem
fenyegeti, bárki vegye is azt a kezébe.

Miért hát mégis ez a kétszeres vá-
lasztásra, kétszeres izgalomra okot adó
taktika?

Károlyi Mihály részéről bizonyára
híusági kérdés. Hogy t. i. úgy mint
a pártvezetőségben, azonképpen a ke-
rületben is a Kossuth név utóda le-
gyen. A választók egy részénél is lehet
ambíció kérdése, hogy a pártvezér le-
gyen az ő képviselőjük. Lehet azon-
ban, hogy más körülmény is közbe-
játszik. Bizonyos érdekek, amelyek ki-
elégítése kevésbé remélhető mástól,
mint gróf Károlyitól.

Bármiként legyen is, nézetünk
szerint sokkal becsesebb lenne annak
a mandátumnak a patinája, ha azt

minden egyébtől eltekintve, tisztán és
kizárólag a hazafiai érdemekért jutat-
nák valakinek. —cht.—

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy gondtal kezelt női fehérnemű osztály.

Rumburgi, Hollandi és kreasz vásznak-
ból készült női ingek, korsetták és alsók.

Teljes menyasszonyi kelengyék a
legényesebb kivételben.

Csecsemő- és gyermekkelengyék, ru-
hácskák, paplan- és kocsitakarók nagy
választékban.

Állandó nagy raktár valódi svájci
hímzésekben, valamint órási választék
és csipke és szallagokból.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124

Általános szemle.

Tájékozottság. A Veszprémi Hirlap
24. száma egy humoros, — az ő szavaival
élve — „lorzonborz” vezércikkkel kedveske-
dett vasárnap az olvasóinak. Szembeszökő
tájékozottsággal szincerizál benne egy „So-
mogyi” nevezetű ur, azt magyarázván, hogy
a „darabont” körbeli haladópárt, a munká-
párt és a most megalakult radikális párt mind
egy anyaméhben született, akárcsak a költő
és a sorsharag Ábrahám nemzét Izsákot, Izsák
nemzét Jákobot s így tovább, mint a bibliá-
ban írva vagyon. Eme humoros kiszóláson
bizonyára jól mulattak az olvasók. Aki a po-
litikai élet legutóbbi évtizedeinek történetét
ismeri, az mind tudja, hogy eme pártok le-
származási tábláját csakis tréfálkozó szán-
dékkal állíthatta össze egy vezércikkbeli
genealogia naiv írója. Mert valamint nem
indíthatna a munkapárt apaság iránti kere-
setet a haladópárt ellen, azonképpen a radi-
kális pártnak annyi köze van a munkapárt-
hoz, mint a cirkuszi bohócnak Szofoklész
tragédiáihoz. De hát — úgy látszik — So-
mogyi ur úgy véli, hogy „török, görög, —
mind egy ördög.” Avagy még ott tart a tör-
ténelemtudományban, ahol a novellabeli öreg
nemes, aki azzal bucsuzott a 48-iki szabad-
ságharcba induló unokaöccsétől:

— Fiam! Aztán sok törököt évágytam!

S midőn az öccs figyelmeztette, hogy
nem a török ellen mennek, úgy igazította ki
a mondatát:

— No hát franciát!

Politikai hírek.

— A rendelkezési állapot. Nagyon
szörnyűkódnak az ellenzéki oldalon a köz-
igazgatási alkalmazottak kinevezéséről szóló
törvény azon rendelkezésén, hogy a megyei
közigazgatási alkalmazottak egy évig rendel-
kezési állapotban maradnak. Mert — aszond-
ják — ezzel az összes hivatalnoksereg a kor-
mány feltétlen hatalmába kerül s elcsapatás

terhe alatt rendelkezik vele politikai célokra
is a követválasztásnál. — Hát először is,
ilyen intézkedést már tartalmazott az 1902.
évi III. t. c. és a kormány nem élt vele
vissza. Másodszor a kormány mint véghatá-
ridőt tüzte ki az egy évet, melynek letelte
előtt, tehát a legközelebbi követválasztás előtt
kivánja és fogja is, a kormány a személyi
kérdéseket megválni, ha a tisztelt urak meg
nem obstruálják. Ha teszik, magukra vesse-
nek, hogy nem szűnik meg a rendelkezési
állapot. Harmadszor, hogy a rendelkezési álla-
potnál súlyosabb volt az a terror, amivel a
t. urak a választott tisztviselőket engedelmességre
kényszerítették a honmentés idején.
Végre, még egyetlen kormány sem presszio-
nált a bosszúállás terrorával egy mint a
koalíció. — Különben ép azért gondolkod-
nak így: „Wie der — Herr So denkt er.”

A közigazgatási reform.

(Sándor János belügyminiszter előterjesztette a
reformot.)

(Folytatás.)

II. A közigazgatási alkalmazottak szol- gálati viszonyairól

szóló javaslat kimondja, hogy a minisztéri-
umokban az előadói tervezetek felülvizgá-
lása az elkerülhetetlenül szükséges mértékre
szoríttassék és hogy a fontosabb fogalma-
zási tennivalókat magasabb állású tisztvisel-
ők lássák el. A miniszterelnökségnél a bel-
ügyi, a Felsőszemélyi körüli, földmivelés-
ügyi, honvédelmi, kereskedelmi és közokta-
tásügyi minisztériumban a fogalmazói és
segédfogalmazói állásokat fokozatosan meg
kell szüntetni, ellenben jogi képesítésű IX.
fizetési osztályba tartozó külső tisztviselőket
lehet központi szolgálatra berendelni. A be-
rendelés a vármegyei közigazgatási, valamint
azon tisztviselők köréből történhetik, kik az
illető miniszter fennhatósága alá tartozó hi-
vataloknál vannak alkalmazva.

Kötelező külső szolgálat.

A javaslat szerint a fentemlített minisz-
teriumokban a VIII.-V. fizetési osztályokba
csak azt lehet kinevezni, aki legalább három
évi olyan vármegyei vagy városi szolgálatot
igazol, melyhez jogi képesítés szükséges. Ez
a rendelkezés nem vonatkozik azokra a mi-
niszteri tisztviselőkre, akik 1914 évi május
1-ét megelőzőleg az illető minisztériumba
már ki voltak nevezve. A nevezett minisz-
teriumokban fogalmazói és ennél kisebb ál-
lásokon alkalmazott tisztviselőket külső szol-
gálati állások valamelyikére ki kell rendelni.
A kirendelt tisztviselő az illető minisztérium
személyzetének létszámában marad.

A vármegyei állások.

A vármegyékben a következő állami
állások szervezetenek: alispáni, főjegyzői,
másodfőjegyzői, aljegyzői, főszolgabírói, szol-
gabírói, árvaszéki elnöki, árvaszéki ülnöki,
tisztii főügyészi, tisztii ügyészi, közigazgatási
gyakornoki, tisztii főorvosi, járási orvosi, fő-
levéltárnoki, főszámvevői, számtanácsosi,
számvizsgálói, számmellenőri, számtisztviselői,
számgyakornoki, irodavezetők, irodatisztviselői, segéd-
tisztviselői és a szükséges altisztii és szolgáló állá-

sok. Az orvosok és alvegyárnokok állása megüresedésük esetén megszűnnek.

A javaslat intézkedik azután a vármegeyi tisztviselők fizetési osztályokba sorozásáról. — Az alispáni állások egyharmadát az V. kétharmadát a VI.; a főjegyzői, árvaszéki elnöki és főügyési állások egyharmadát a VI. kétharmadát a VII.; a főszolgabírói állások kétharmadát a VI. háromnyolcadát a VII. és három nyolcadát a VIII.; a tisztí főorvosi állások két nyolcadát a VI., három nyolcadát a VII. és három nyolcadát a VIII. fizetési osztályba sorozza s a többi állás osztályozását is felsorolja. — A közigazgatási tisztviselők szakok szerint összesített országos létszámot alkotnak. — Az alkalmazottak esküformája az „önkormányzat törvényes jogainak” tiszteletben tartásáról is szól. — A meg nem szavazott adók behajtására és a meg nem ajánlott ujoncok kiállítására vonatkozó rendeletek végrehajtásának tilalma a vármegeyi közigazgatási tisztviselőkre is fennáll, az előmunkálatokat azonban kötelesek teljesíteni.

A fegyelmi eljárás.

A vármegeyi tisztviselők fegyelmi eljárására az 1886. XXIII. t. c. rendelkezései a következő módosításokkal irányadók. 1. Fegyelmi ügyekben első fokon a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányja, második fokon a belügyminiszter határoz. 2. A fegyelmi hatóság fegyelmi vétség megállapítása nélkül is kimondhatja a tisztviselőnek a közigazgatás érdekében való áthelyezését. A tisztviselőt a belügyminiszter helyezi át.

(Folyt. köv.)

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Állandó nagy játékvásár,
gyermekkertészeti cikkek.

Mindennemű
uri-, női- és gyermek sport-cikkek
legkényelmesebb beszerzési helye.

Külön osztály
fürdő idény cikkekben.

RENDKIVÜLI OLCÓSÁRÁK.

Telefon 124.

Közigazgatás.

Központ.

(Meggyűlés.) (Folytatás.) Kedd, június 9. A folytatólagos közgyűlésnek is volt néhány fontosabb tárgya, amelyeket alább közlünk. Kecer Imre aljzó referációjában kéri a keresk. minisztert, hogy a th. közutak műszaki szolgálatát ellátó áll. ép. hivatal személyi és dologi kiadásait 6000 koronában állapítsa meg. — A pápa—görzsönyi ut. áthelyezett szakaszának jókárba helyezésére Pápa városnak kölcsön felvételét jóváhagyják. — 7 község jutalékátengedését jóváhagyják. — Cseténynek temető kijelölését jóváhagyják. — Szintugy Somlóvecse és községnek beteg alkalmazottai ellátására vonatkozó határozatát. — A tótvázsony—pécsi th. között egyik szakaszának kiépítéséhez Tótvázsony közmunkát ajánlott fel. Jóváhagyják. — Jóváhagyják a Fesztné-féle alapítvány 1912 évi számadását. — Mivel a nagyesztergári vál. kerületben múlt év októberében megejtett megbízottsági tagválasztást a bíráló választmány megsemmisítette, újabb választás határidejéül jun. 30-át jelölik meg, elnökül Moóri Rikárdot küldvén ki. — Az adófelszámolási bizottság megüresedett két bányaszakértői helyét betöltik. —

Jóváhagyják a szfehervár—siófoki th. közuton létesítendő utásház kivételére Pátkai György — és a veszprémi, zirczi, enyingi járások közutjain f. évben újjá építendő és javítandó műtárgyak kivételére Takács János vállalkozókkal kötött alisp. szerződéseket. — Jutnak „Veszprém kölség pályaudvar” névre való átváltatását melegen pártolják a miniszternél. — 3 község szerv. szab. rendeletét jóváhagyják. — Devecser polg. fiúiskolát állít fel. Jóváhagyják. — Magyarpolány korsmaépítést jóváhagyják. — A esetény—bakonyoszló—msz királyi vicinális ut. költségelirányzatához kivételesen ismét megszavazták az utalaphól a miniszter által törölt 400 kor. segélyt. — Kisherseny korsmaépítését a fell. elutasítása mellett jóváhagyják. — Megbizzák az alispánt, hogy az esztergomi főkapitálannal és az érdekeltséggel kezdje meg a tárgyalásokat a mező- és lajoskomáromi közdölön gyakorolt vámszedési jogultság megváltását illetőleg. — A jutasi vasútállomáshoz vezető ut. áthelyezését, mivel az áll. ép. hiv. szerint e th. közutal ugyis át kellene helyezni, ami a mostani 30 000 kor. helyett 24 000 koronába kerülne s mivel így csak 6000 kor. a differencia, megszavazzák. De telrnek a honvédelmi miniszterhez, hogy miután az áthelyezés katonai szempontokat szolgál, a kinstár viselje a költségek felét. — Mithogy a pápai és devecseri járásban levő th. közutakat jókárba kell helyezni, de ennek 120 000 kor. költségére fedezetük nincs, államsegélyt kérnek a keresk. minisztertől. — Dr. Porubszky Elemér közig. gyakornok referál: A vakok egyletének 100 kor. segélyt adnak. — Két község szerv. szab. rendeletét jóváhagyják. — 10 község jutalék és díjátengedési, illetőleg személyi és drágasági pótlék megállapítási határozatát jóváhagyják, egyet visszavetik. — Bakonycserey község a szapári közsémbányával bészterződést kötött, jóváhagyják. — Az ajkai endeki közgyűlésnöki állás szervezését jóváhagyják. — K. Varga Zsófia és Halász Józsefné születésnök oklevelét kihirdetik. — A kivándorlási csökkentő bizottságokat megalakítják. — A megyei ingatlanokat birtokló peremartonai bérlokkal kötött adásvévesi szerződésekkel jóváhagyják. — Két község jutalékátengedési határozatát is és Veszprémvársány szerv. szabályrendeletét is. — Szloboda János lovászpatonai álatorvos oklevelét kihirdetik. — Végül Jalmi Nándor áll. gazd. felügyelő előadásában hasonlószelemi felirattal pártolják Esztergom megye felirátát a borfogy. adó csökkentése, illetve sörre és pezsgőre való átvitele végett.

Városok. Veszprém.

(Bizottsági ülések.) A pénzügyi bizottság múlt szombaton az állandó választmány pedig pénteken tartotta ülését. A közgyűlés tárgysorozatát készítették elő.

(Az alispáni üdvözlés.) A v. képviselőtestületnek és a tanácsnak megbízásából dr. Komjáthy László egy küldöttséget vezetett tegnapelőtt Koller Sándor alispánhoz, hogy szolgálati jubileumai alkalmából üdvözöljék. A küldöttség tagjai dr. Török Gyula rendőrkapitány, dr. Csete Antal főügyész Schiller Samu főszámvevő és Bici Károly v. tanácsos voltak. A polgármester ékes, meleg szavakban fejezte ki a város szeretetét, ragaszkodását és jókívánatait, amiért az alispán mélyen meghalva mondott köszönetet a várost mindenkorai viszont szeretetéről biztosítván.

(Bércocsi vizsgálat.) Dr. Török Gyula rendőrkapitány tegnap és tegnapelőtt bércocsi vizsgálatot tartott. Mindenütt a legnagyobb rendet találta, csak egy helyen kellett a tulajdonosi figyelmeztetni egy kocsiira. Voltak kocsisok kiknek a hajtási engedélyük nem volt meg, ezeket utasította a kapitány, hogy azt mielőbb váltsák ki. Végül megvizsgáltatta őket a hajtásból.

(Arverés.) A rendőrségen levő talált tárgyakat dr. Török Gyula rendőrkapitány e hó 14-én nyilvános arverésen elárverezte.

Pápa.

(Rk. közgyűlés.) A v. képviselőtestület hétfőn 15-én tartott közgyűlésről részletes tudósítási jövő számunkban hozunk.

(Öntözőkocsik.) A városi képviselőtestület határozatát, hogy a város részére két öntözőkocsit fog beszerezni, a miniszter jóváhagyta. A versenytagyalási hirdetmény kibocsajtsásvál megbizta a tanács a főmérnököt.

Községek.

Veszprémvársány.

(Jegyzőválasztás.) Rónay Géza veszprémvársányi helyettes jegyzőt ugyanott körjegyzővé választották.

Nyári felszerelés.

Lüster kabát, mellény
és tennisz nadrág 28 kor.
Vászon öltöny . . . 15
Nyers selyem öltöny 26
Tennisz nadrág . . . 9

Szabott árak.

Angol Ruha Áruház

Veszprém és Pápa
(Pálffy-tér 1.) (Kossuth L. u. 9.)

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nagy választék
női és leány díszített kalapokban.
Állandó nagy raktár
a legújabb modelu kalapformákban.

Alakítások és gyászkalapok soron
kívül azonnal készíttetnek.

A legmegbízhatóbb szolid kiszolgálás.

Rendkívül olcsó árak.

Telefon 124.

Hirek.

— Tüzek. E hó 7-én d. u. Dióspusztán az urasági lak padlása kigyullad s leégett. A tűz 2000 korona kárt okozott. — F. hó 8-án 4- és 5 óra között Kislódon tűz ütött ki. Metzger József Amerikában tartózkodó polgár háza melletti kocsi szalma gyulladt ki. A tűz a szomszéd házakra is áttért s több ház a melléképületekkel együtt a tűz martaléka lett. A kár, melynek egy része biztosítás útján megtérül, 3250 korona.

— Agyonajította a villám. Urnapján d. u. 1 óra tájban Csót község határában a villám agyonajította Szalai Gyula 15 éves pástorfiút. A közelben levő bátyját is érintette a menykő szele, de ennek nagy baja nem történt.

— Ellopott fűrés. Még a télen történt, hogy Bernáth Gábor fűrészt a szentgáli erdőben ellopták. Bernáth jelentést tett a csendőrségnek, mely a már ismert ügybuzgósággal és kiváló ügyességgel kiderítette.

tette, hogy a tolvaj Szőke Benő volt, ki a fűrészt Pilácsi Gábor tisztapásztaikanásznak adta el. A csendőrség a fűrészt elkobozta, a tolvajt pedig feljelentette a bíróságnak.

— **Kézrekerített tolvaj.** Lángi István királyszerintváni lakos még áprilisban panaszt tett a csendőrségen, hogy a mezőn hagyott boronáját ellopták. A csendőrség ki-nyomozta, hogy a tettes Vincze Márton peremartoni lakos, akit átadott a veszprémi kir. járásbíróságnak.

— **Pincetörés.** E hó 3-ára virradó éj-jelen Kántás Lajos kádártai kocsmáros vörösbérényi pincéjét ismeretlen tettesek feltörték oly módon, hogy az ablakácsot kifesztették és azon keresztül bemásztak. Az ott volt lisztet, tojást, szalonát, sonkát, kannát, pálinkát, bort stb. ellopták. A csendőrség erőlyesen nyomozza a tetteseket.

— **Pósa üzletében (Veszprém) 1 tanonc a könyvkereskedésbe.** — 1 tanonc a könyvkötészetbe felvétetik.

Egy régi hegedű szabad kézből olesón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó. Megtekinthető Szalai Mór elektrotechnikusnál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

Bárki 3 koronaért 100 darab szép képeslapot vehet **Pongrácz Andornál**, Veszprém, Ovári-utca. Uriási választék. Allandóan raktáron tartja a legizlésebb újdonságokat lapokból és levélpapírokból. Minden versenyen aluli árak.

Winter Áruház, Veszprém.

Saját készítményű
férfi fehérnemű osztály.

Kitűnő minőségű fehér ing K 2-50-től feljebb. Nagy raktár sephier, sport és apacs ingekben.

Francia és német szabásu fehér és színes lábravalók.

Harisnya és socknikban valamint nyakendőkben versenyen kívül állunk ugy árakban mint minőségben.

Nagy választék mindennemű ural divatcikkekben
Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

A gondolt és beszélt nyelv.

(Folytatás.)

Megkülönböztetünk történelmi hangtant és *phoneticát*. Nyelvtudományi szempontból a *phonetica* lesz tárgyunk, mely nemcsak az élő nyelv hangzásával (*acustica*) foglalkozik, hanem vizsgálja ama *psychologiai* és *physiologiai* feltételeket is, melyek mellett a hang beszédhang lesz.

A *phoneticával* rokon tudományok tehát az *acusticán* kívül egyrészt a lélektan (*psychologia*), mert, — mint Balassa J. mondja (*Fonetika*?) — „a *phonetica* nem hagyhatja figyelmen kívül az emberi lélekről szóló tudományok, a *psychologia*nak a nyelv keletkezésére és fejlődésére vonatkozó eredményeit sem”; másrészt határos tudomány a beszélnél működő szervek élettana (*physiologia*) is.

Van *physiologiai*, *kísérletező* és *leíró hangtan*.

1. Physiologiai, kísérletező és leíró hangtan.

Napjainkban nyelvtudósok, *physiologusok* és *mathematicusok* egyforma buzgósággal elemzik az emberi hangot. A hangalakok tüzetes vizsgálata a nyelvbiológusok szakmájába vág. A beszéd szervét az anatómus véssze boncolgatja. A hangnak lényegét a nyelvnyelvtudósok vagy a kísérletező természettudósok elemzi.

Senkise vitathatja el ma már, hogy a hangtanban az új *grammaticusok* által annyira kedvelt *psychologiai* mozzanatok mellett a *physiologiai* (beszédszerző) mozzanatok mélyebb vizsgálata is az új *grammaticai* irány legjobban kipróbált vállalkozása.

A tudományos *physiologiai* hangtan megalapításának dicsősége magyar embert illet: *Kempelen Farkas* (1734—1804) az úttörő. *) Művében a *vocalisok acustikai* elméletét adja. *Kempelen* megelőzi félszázaddal *R. Raumer* és *A. Schleicher*l, egyben az egyetemes *alphabetumnak* és a *hangphysiologiajának* a megalapítója.

A *physiologiai* hangtanban nagy szerepet juttat a kísérletező *phonetika*. A *phonetica* egyik módszere ez, mely műszereivel legyőz minden nehézséget az emberi hangok vizsgálatánál. Célja, hogy kísérletezésének eredményeit a nyelvstudomány számára is értékesítse.

Eddig mulékony benyomások voltak a hangok, most eszközeinkkel megrögzítjük azokat (*phonograph*).

Mint hogy hallószervünk tökéletlennek bizonyult a hangok képzésmódjának a megítélésére, a *phoneticusok* a gégetükör**) használatát mely megvilágítja beszédszervezetünket.

Brücke és *Czermak* az innyel tették kísérletet. *W. Schwoboda*, *Brücke* és *Czermak* működését *W. Viator* kiváló *phonetikai* folyóiratában ismerteti, mely nemcsak a hangok képzésmódjával, hanem egyes élő nyelvek tanítási módszerével is foglalkozik***)

Kingsley és *Fechner* a nyelv és szájpadales befestésével tették láthatóvá a nyelv működését a hangok kiejtése s képzése közben. Nálunk *Balassa J.*****) a kísérletező *phonetika* terén elismert tekintély.

Krzywicki (1892) bizonyítja, hogy a hang magasságát a gégető helyzete (emelkedése) is befolyásolja. *Pau* *Wendeler* (1886) a *Hensen-féle* hangirókészülékkel kísérletezik (*Sprach-zeichner*), mely bekormozott üveglapra írja a kiejtett hang rezgési hullámaint.

(Folyt. köv.)

*) Meltatja *Lindner Ernő* Nyt. K. 1870, 325 l.

**) A *Garcia* által felfedezett gégetükör leírását és alkalmazásmódját l. *Klug N.* dr. *vaskos* művében: Az emberéletlen könyve. Bpest. 1892, 577 l.

***) *Zeitschrift für wissenschaftliche und praktische Phonetik mit besonderer Rücksicht auf die Reform des Sprachunterrichts von Wilhelm Viator*. Bd. I—VI. Marburg 1888—1893, I. Zur Geschichte der Phonetik IV. k. Ismertette *Balassa J.* Nyt. K. 1894 105 l.

****) A magyar hangok képzése. Nyt. K. 1891, 130 és köv. ll.; I. e kérdés ismertetését *Balassától* u. o. 1893., 221—224 ll.

Közgazdaság.

∞ A V. G. E. vál. ülése. Amint röviden jeleztük, a Veszprémi megyei Gazdasági Egyesület f. hó 7-én Hunkár Dénes főispán elnöke alatt választmányi ülést tartott. Sajnálattal vették tudomásul az aggkoru Patzi Jenő ny. kápt. erdőmester lemondását a számvizsgáló biz. tagságáról s hosszszu, szorgalmas működéséért jökönyvi köszönetet szavaztak. Titkár javaslatára Tamka Sándor kápt. főerdész választották meg helyette. — Havas Jakab m. kir. trvh. állatorvos a veszprémi lópatkoló tanfolyamról tesz jelentést és kéri a vizsgán az elnökség megjelenését. Felterjesztést indítványoz a földmiv. minisztériumhoz a jövő évben Pápán engedélyezendő tanfolyam végett. — Ezután Meller Davidot felveszik az alapító tagok sorába. — Kajdacsy Endre ügyvezető titkárnak július

1-től 6 heti szabadságot engedélyeznek. — Megállapítják az őszi szarvasmarha állatdíjazások és lótenyészjuttalom kiosztások helyét és idejét. — A cserebogár irtási szabályrendelet nem pártolják de felkérlik az alispánt, hogy a rovarirtást szigorúan rendezze el. Némi módosítással hozzájárulnak a mezei egerek irtásáról szóló szabályrendelet tervezetéhez. — A Mezőgazdák Szövetkezetét kötelekbe belépnék. — Elhatározzák, hogy az őszi folyamán a földbérlok országos szövetségével karöltve nagy megyei bérlok értekezletet tartanak Veszprémben. — Tudomásul veszik, hogy a kormány az idén svájci import segélyezésére támogatást nem ad s így az idén nem importálnak svájczből. — A temesvári országos gazdagylésen képviselteti magát az egyesület s a kiránduló gazdák vezetésére Kajdacsy Endre ügyvezető titkár kéri fel; képviselőt küld ki f. hó 20-ára Magyaróvárra és Cserháti Sándor volt akadémiai professzor szobrának leleplezési ünnepélyére. — A választmány végül több tagot vesz fel s kisebb belkezelési ügyet intéz el.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy raktár

a legújabb fazonu és minőségű fűzők, melltartók és fűzővédők. Nagy leraakat női és gyermek harisnyákból. Utolérhetetlen minőségű bőr-, svéd- és céna keztyűk. Legújabb divatu, minden minőségben és színben nap- és esőernyők K 2-70-től feljebb. Nagy leraakat selyem, eredeti matyók himzésű és bőr ridikulókból. Legújabb szabásu blousok minden kivitel- és minőségben. Női divatcikkek legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

RENDRÍVÜLI OLCsÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Egyletek. Szövetkezetek.

() Tűzoltó gyűlés. A pápai önk. tűzoltótestület vasárnap tartotta a város háza nagytermében 43-évi közgyűlést dr. Csoknyai János elnöke alatt.

Egyház. Iskola.

† Uj segédtanfelügyelő. Dr. Pólya Sándor honvármegyei kir. segédtanfelügyelőt a közoktatásiügyi miniszter a veszprémi tanfelügyelőséghez helyezte át.

† Orgonaszentelés. A szenkirályszabadjai templomban mult vasárnap szentelték fel szép ünnepséggel azt az orgonát, melyet Rozsos István veszprémi kanonok adott nekik husvétii ajándéku. A felszentelést Meszes Polikárp veszprémi szentferenczi házfőnök végezte fényes segédlettel.

Mulatság. Szórakozás.

() Tanulmányi kirándulás. A Budapesti Orvosi Kör mult héten tanulmányi kirándulásra Balatonfüredre utazott. Mintegy negyvenen voltak jelen, köztük a legelső professzorokkal. Balatonfüreden Vaszary Ernő főrdögigazgató s dr. Sümegi József fogadták az orvosokat.

Testedzés.

x Football mérkőzés. F. hó 21-én Pápán a P. K. Ö-vel a győri szakiskolai testetzők körének lesz mérkőzése.

Szerkesztői üzenetek.

Pápai tudósító. A híreket nyugtázzuk. Helyszükre miatt néhány kisorul. Levél meg. Sz. u.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nyári férfi harisnya Occasio.

1 tucat férfi sockni, sima divatszinekből	K 3.50
1 tucat férfi sockni, divatcsikkokkal	K 3.85
1 tucat férfi sockni, nyerszintű (mako) kötött	K 5.50
Férfi flór sockni, minden színben, párja	85 fill.

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

APOLLO-mozi Veszprém.

Ma csütörtökön és holnap pénteken

Eclair hiradó.

(Aktuális.)

Japán képek.

(Természetes.)

A két motorkerékpáros.

(Humoros.)

A mellözött udvarló.

(Dráma.)

Utolsó akzrata.

(Dráma.)

VÁLJUNK EL.

(Vígjáték 3 felvonásban.)

A főszerepben **Wanda Treumann** és **Viggo Sarsen**.

Szombaton

Suffragettek csinjei.

(Humoros.)

Leo és az öleb.

(Humoros.)

Az anyós.

(Humoros.)

Bievre völgye.

(Természetes.)

A becsület törvénye.

(Dráma 3 felvonásban.)

Veszprém rend. tan. v. polgármesterétől.
7139/1914 szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Veszprém vármegye alispánjának 9021/1914 számú határozatában foglalt felhatalmazása alapján pályázatot hirdetnek Veszprém r. t. városban az újonnan szervezett és üresedésben levő

műszaki tiszt

állásra.

A műszaki tiszt teendőit a szervezési szabályrendelet írja elő és az 1912. LVIII. t.-c.-ben megszabott általános képesítés mellett valamely al-sőbbfoku műszaki képesítéssel (vizmesteri, utmesteri, kőművesmesteri, építőmesteri, stb. oklevél) is bírnia kell.

A műszaki tiszt a XI. fizetési osztályba tartozik és a XI. fizetési osztály 3. fokozatába választatik, vagyis jelenlegi javadalmazása 1400 kor. fizetés és 560 kor. lakáspénz. A városi nyugdíjintézmények tagja.

Felhívom ennélfogva a pályázni kívánókat, hogy születési bizonyítvánnyal, képesítésüket igazoló okirattal s amennyiben jelenleg szolgálatban vannak, szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt és sajátkezűleg írt pályázati kérvényeiket Veszprém r. t. város polgármesteri hivatalánál

1914. évi július hó 15-ének déli 12 órájáig nyujtsák be, mert a később érkező, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Veszprém, 1914. évi június hó 12-én.

Dr. KOMJÁTHY S. K.
polgármester.

MOST JELENT MEG! A JÉGVILÁG — A SARKKUTATÁSOK TÖRTÉNETE

Írta dr. CHOLNOKY JENŐ egyet. tanár

Temérdek képpel illusztrált kötetünk a tudomány vértanújának, a Polusok meghódításáért évszázadokon át folytatott, emberfeletti harcát ismerteti. A szerző maga is híres világtutató és tudós. E nagy értékű irásában élénk tárja azoknak a nagy hősöknek — Hudson, Franklin, Scott — megrázó drámáit, amelyek az örök fagy misztikus köpében lejártszódtak. Ez az első magyar munka, amely az északi és déli Sark meghódításának történetét adja.

A gazdagon illusztrált kötet ára 6 korona s megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Tanító özvegye,
jöléki szolid kat. nő, izletesen főző,
gazdasszonynak,
házvezetőnőnek ajánlkozik.

Esetleg betegeskedő mellé is menne, vagy 2—3 uriember együttes háztartását vezetné.

Irodai levelezést, fogalmazást is érti.

Levélben bővebben.

Cím: **özv. Várkonyi Gézáné**
Somlyóvásárhely (Veszprémmegye).
Poste restante.

Budapesti telefon: 104—09. szám.

Kolozsvári telefon 266. szám.

Kolozsvári (Heinrich József)

Asvány és Gyógyszappangyár

R. T.

Gyár és iroda:

Kolozsvár, Monostori-ut 51.

Központi iroda:

Budapest, IX. Lónyai-utca 25.

A legfinomabb kozmetikai ásvány- és gyógyszappanok dús választékban kaphatók.

**HIRDETÉSEKET
FÖLVESZ
A KIADÓHIVATAL.**